

Després d'una accidentada presa de possessió, Mèxic ha iniciat una nova era presidencial.

El conservador Felipe Calderón afronta des d'ara reptes com posar fi a la inseguretat i a la pobresa, tot i que el principal serà integrar una esquerra que continua negant-li legitimitat. Caldrà veure, doncs, fins a quin punt ajudarà el Govern o torpedinarà una democràcia encara immadura.

Comença l'era Calderón

Felipe Calderón vol entrar amb bon peu a la presidència de Mèxic, conscient del seu ajustat i polèmic triomf electoral i després d'uns dies previs convulsos, en què les baralles televisives entre els diputats de PAN i PRD van donar una imatge paupèrrima al país i al món. Què millor que començar, doncs, amb una mesura que li faci guanyar simpaties entre la població i que alhora desactivi alguns arguments de l'esquerra: abaixar-se el sou. El primer decret que ha signat, el d'austeritat, estableix que ell i els alts funcionaris rebran un 10% menys de salari (tot i això, continuaran cobrant més de 200.000 pesos, uns 15.000 euros el mes), i restringeix les fins ara incontrolades despeses corrents i de representació. Només amb això, l'administració s'estalviarà cada any uns 25.500 milions de pesos (el 0,28% del PIB!), que es destinaran a programes socials. I no acaba aquí el cop d'efecte de Calderón: entre un total de cent mesures que ha promès per als seus primers cent dies de Govern, també ha anunciat que tots els nens nascuts a partir de l'1 de desembre, data en què va accedir al càrrec, gaudiran d'assegurament mèdica, o que els treballadors cotitzaran a la Seguretat Social des del primer dia de contracte... Tot plegat, un gir que els uns interpreten com una mostra de bona voluntat vers les propostes del PRD i els altres com una apropiació populista que no fa altra cosa que demostrar que les seves queixes

sobre el vergonyós malbaratament de fons públics que pateix el país eren ben certes.

Fox, per la porta del darrere. Calderón, en tot cas, ha assegurat un cert continuisme amb la línia política de Vicente Fox –“no es pot pretendre refundar la nació cada sis anys”, va dir en el seu primer discurs com a cap d'estat–, si bé el cert és que rep un Mèxic trencat per tots costats, començant per la polarització política i econòmica entre un nord urbà, ric i industrialitzat i un sud rural, pobre i agrícola. El fet que el president sortint es retirés només en acabar la cerimònia de lliurament de poders a descansar al seu ranxo de Guanajuato és potser la millor metàfora d'un final de sexenni desangelat, en què s'ha vist del tot desbordat per la crisi política i social d'un país on han aflorat conflictes tan greus com el d'Oaxaca, que ha estat incapaç de resoldre en més de mig any. També crisi d'inseguretat ciutadana, ja que només en sis anys han mort assassinades unes 8.000 persones, la majoria per lluites

Lopez Obrador ha anunciat que no pensa reconèixer el nou president ni dialogar amb ell

entre narcotraficants que tenen atemorida la població i corrompuda la policia. Fer “transformacions profundes a la justícia i endurir les penes”, precisament, serà un dels eixos principals del Govern de Calderón, que es posarà “al capdavant” d'una batalla que “no serà ni fàcil ni ràpida, i que costarà diners i segurament vides humanes”, va reconèixer.

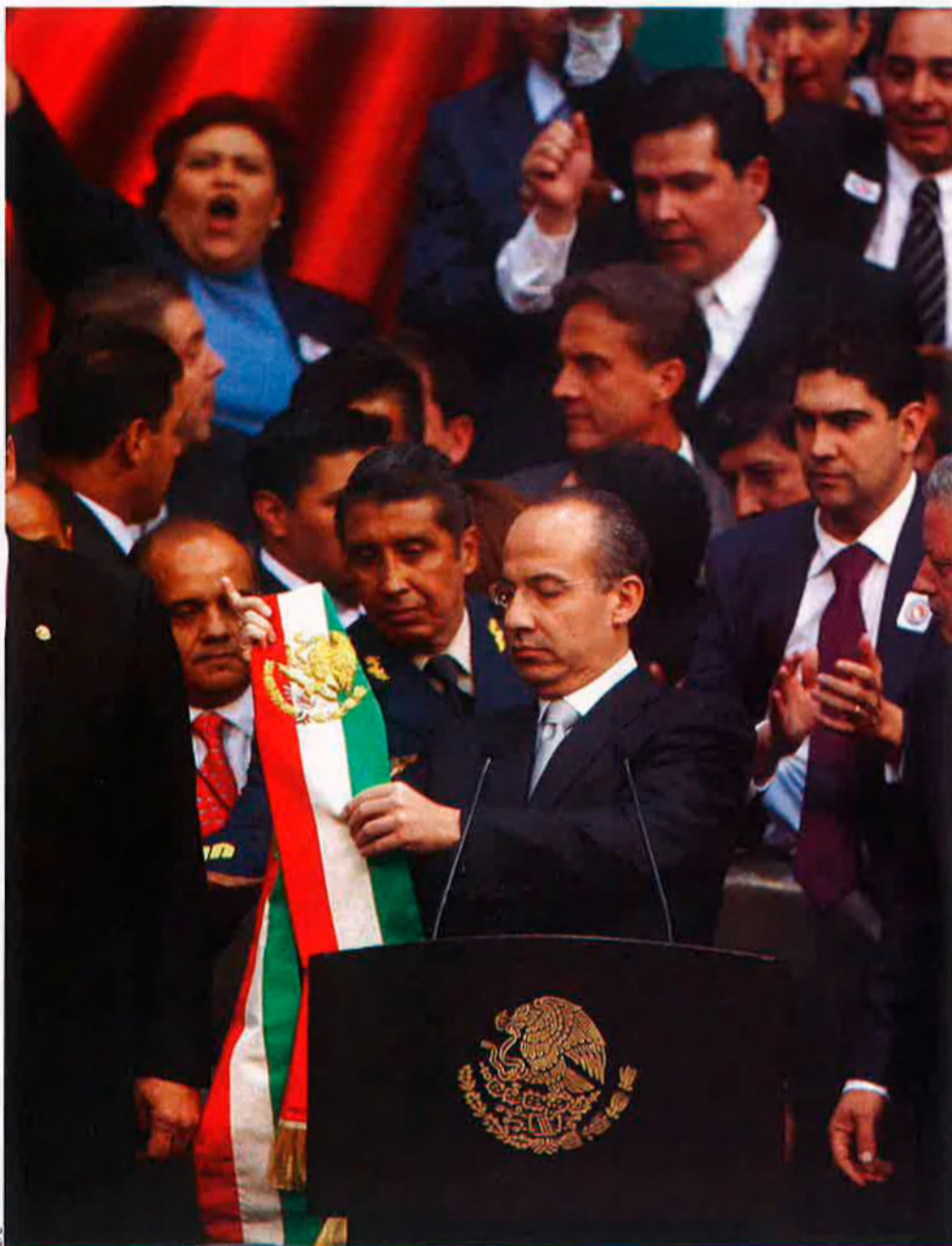
En els darrers dies de mandat, sigui com sigui, Fox, el president sortint, feia un balanç triomfal de la seva gestió, destacant les millores que hi ha hagut en “llibertat d'expressió” o l’“estabilitat de l'economia”, sense devaluacions, inflació o fuga de capitals i amb un producte per capita que s'ha elevat de 5.800 a més de 8.000 dòlars des del 2000, de manera que s'ha convertit en el més alt de Llatinoamèrica, i alhora en el creixement més sostingut de la història del país. El que no diu Fox, però, és que aquesta xifra és només una mitjana, i que la distribució real d'aquesta riquesa és segurament de les més desigualades del món, ja que més de la meitat dels 103 milions de mexicans viu encara sota el llindar de la pobresa.

Eixugar aquest “deute social”, precisament, és una altra de les prioritats anunciades en la seva estrena per Calderón, que per fer-ho va “ordenar” al seu gabinet un “major esforç per orientar la despesa pública a qui més ho necessita”, ampliant el programa d'oportunitats per garantir l'accés universal a la salut i l'educació i propiciar una “reducció substantiva de la pobresa extrema”. L'autoanomenat en campanya “president de l'ocupació”, a més, va avançar per al primer trimestre “canvis importants” en la política econòmica. “La inversió ha de venir on hi ha la mà d'obra, i no al revés”, indicaria en al·lusió al degoteig d'immigrants (mig milió, es calcula) que cada any intenta travessar la frontera cap als Estats Units. Calderón, així, va anunciar mesures per fer créixer la competitivitat mexicana, “facilitant la vida de les microempreses”, per un cantó, i fent l'economia menys dependent de les exportacions, per l'altre, amb la potència de les infraestructures i el turisme intern. Al cap i a la fi, va voler llançar un missatge de confiança en les pròpies possibilitats, i assegurarà que “Mè-

xic ho té tot per rebre inversió i generar ocupació”.

El repte de l'harmonia. L'altre gran repte del nou president, en tot cas, serà harmonitzar políticament el país, establint ponts d'acostament amb l'oposició del PRD després de la polèmica pel “fraud” que continuen denunciant en les eleccions. Calderón no va esquivar la qüestió en el seu primer discurs, en què va criticar que “no es pot invocar la democràcia per atemptar contra la democràcia”, en al·lusió a les mobilitzacions que ha hagut de patir fins ara. En un to conciliador, de tota manera, es va mostrar “conscient de la seriositat dels distanciaments”, i va assegurar que “no ignorarà les raons o causes” dels que no el van votar. “Els ciutadans esperen solucions dels polítics, perquè els conflictes només danyen a qui menys té”, va admetre, abans de reiterar l'obertura “al diàleg amb totes les forces”. “Si cal canviar les regles, fem-ho”, va dir, abans de proposar una reforma institucional que transformi el règim electoral vigent i controli la despesa dels partits i les campanyes.

En tot cas, de moment sembla que el PAN s'haurà de conformar a dialogar i buscar acords a les cambres legislatives només amb el PRI, la tercera gran força, que precisament va bloquejar en l'anterior sexenni la majoria de reformes proposades per Fox. I és que ara per ara no sembla que el PRD estigui gaire disposat a col·laborar, ans al contrari, va rebre la presa de possessió de Calderón amb intents de bloqueig de la tribuna i els accessos al Congrés, una gran xiulada i crits de “Caurà!”. El mateix dia, el seu rival a les urnes, Andrés Manuel López Obrador –que es va proclamar “president legítim” en un bany de masses el 20 de novembre– convocava milers dels seus seguidors en una marxa per la capital, que va arribar a prop de l'Auditori Nacional, on es feia el discurs d'investidura. Obrador reiterava aquest dia que no pensa dialogar perquè “això seria legitimar el fraud”, anunci que obre un període de màxima incertesa. El perredista, que no reconixerà “mai” Calderón com a president, ha donat a entendre que combinarà les propostes al Congrés i el Senat per part del seu “govern a l'ombra”,

El president de Mèxic, Felipe Calderón, en el moment de col·locar-se ell mateix la banda presidencial en el tumultuós acte de presa de possessió del càrrec celebrat al Congrés de la Unió el dia 1 de desembre.

amb l'oposició més dura i fins i tot noves accions de “resistència civil pacífica” al carrer. La incògnita serà saber si

Eixugar el “deute social” és una de les prioritats anunciades per Calderón

aguantarà sis anys sense desgastar-se, i si esdevindrà efectivament la “pedra a la sabata” de Calderón, o bé el seu moviment s'anirà desinflant. O, potser millor, la incògnita serà saber fins a quin punt la seva oposició contribuirà a enfortir l'encara immadura i poc civilitzada democràcia mexicana, o no farà més que posar-li més pals a les rodes. Temps al temps.

Òscar Palau
Ciutat de Mèxic